

УДК 141.7:316.77]:140.8]:[327.5:355.01(477:470)]

DOI <https://doi.org/10.32782/hst-2024-20-97-03>**РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА МІЖДЕРЖАВНА ВІЙНА:
ФІЛОСОФСЬКО-КОМУНІКАТИВНИЙ КОНТЕКСТ****ВОЛОДИМИР, ГЛАЗУНОВ¹****ОЛЕГ, МАСЮК²****ОЛЕКСАНДР, КРАСНОКУТСЬКИЙ³****Анотація**

В статті розглянуто глобальний та локальний рівні комунікаційного процесу, який змінився після початку російсько-української війни. Автори статті проаналізували публічну дискусію філософів, політологів та державних службовців з Німеччини, України, Китаю та Росії, визначивши перехід від компромісу на основі наявної світоглядної моделі до ультимативних напрямків моделювання майбутнього. Метою нашої статті є створення мисленевої моделі системи глобальних комунікацій, які б сприяли конструктивному розв'язанню російсько-української міждержавної війни. У дослідженні було зафіксовано кризу наявної моделі комунікацій, тому що компроміс між демократією та авторитаризмом не можливий у будь-якому вигляді у існуючій системі координат. Використання обраної методології навело дослідників на думку, що в умовах переходу до суспільств метамодерного типу саме світоглядні моделі визначають практичну діяльність людини. Для їх функціонування необхідні концептуалісти та комунікаційні канали «еліта – народ». Матеріал статті містить структуру комунікаційних майданчиків, яка має тіньові, відкриті та глобальні рівні, де по черзі відбувається обмін компромісними та погрозливими посланнями для вирішення російсько-українського конфлікту. На нашу думку задля перемоги Україна має перейти на відкритий рівень комунікацій, щоб налагодити діалог між різними верствами суспільства в середині країни, а також стати більш зрозумілою для європейської спільноти.

За нашими висновками Україна потребує відкритої та збалансованої системи комунікацій, основою якої має стати підготовка внутрішньо орієнтованої еліти, що здатна на конструктивну комунікативну інтеракцію з народом для побудови цілісних суспільно-державних відносин. Автори дослідження доводять необхідність створення мережевої системи комунікацій – українського гартленду. Він має стати основою для нового наднаціонального об'єднання, де людям комфортно жити, а також де вони мають мету для життя – розвиток високотехнологічної економіки та ефективного колективного захисту. На думку авторів дослідження саме Україна потенційно є одним з базових центрів європейської цивілізації. Наша країна здатна запропонувати нову наднаціональну етику комунікацій на підґрунті здобутків української філософії. Створення подібного комунікативного посилу для нової світоглядної моделі має стати перспективою для досліджень у даній сфері.

Ключові слова: російсько-українська війна, комунікативні інтеракції, компроміс, світоглядна модель, фронтір, гартленд.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Будь-яка війна передбачає розрив дипломатичних відносин та будь-яких інших комунікацій. Повномасштабна російсько-українська війна почалась після ультиматуму та конфліктного діалогу «росія – Захід», в якому олігархічний та агресивний нащадок СРСР фактично повідомив Заходу про винесення війни у глобальний

простір. За наслідки цих подій довелося розплачуватись українському народу.

На відміну від інших подібних конфліктів, російсько-українська війна по різному розкрилась на різних комунікаційних майданчиках. Народна українська дипломатія на Заході та російська пропаганда на міжнародному рівні. Державний меседж країни-фортеці назовні та комунікаційний раціоналізм західних еліт у відповідь. Транзит російського газу територією України до кінця 2023 року та порятунок зерна міжнародних корпорацій на рівні комерційних комунікацій під час війни. Жорсткий та суперечливий поділ на патріотів та зрадників між громадянами всередині та за межами країни.

Це нова сторінка у теорії та практиці комунікацій, яка сформувалась під час збройного конфлікту та потребує філософського осмислення

Corresponding authors:¹ Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна)E-mail: glazunovzp@gmail.comORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-0426-3230>² Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна)E-mail: olegpm16@gmail.comORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-3853-5863>³ Запорізький національний університет (Запоріжжя, Україна)E-mail: olvolkras@gmail.comORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-7818-2284>

для створення нових комунікативних концептів, які зможуть запропонувати потенціал для розвитку нової України та світу. Отже, дослідження філософсько-комунікативного концепту російсько-української міждержавної війни є актуальною темою для даних філософських пошуків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, з яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. У своєму дослідженні колектив авторів спирається на роботи провідних представників комунікативної філософії, європейської історії та дипломатії (Єрмоленко, 1999; Habermas, 2022; Yermolenko 2022; Waffenstillstand jetzt, 2022), які заклали фундамент для переосмислення геополітичного, геосоціального та суспільно-державного діалогу крізь призму філософії комунікацій та філософії управління.

Крім того, у полі зору колективу авторів статті були дослідники, які надали своє бачення майбутнього України у світі, а також світу в цілому (Конча, 2013; Мартинов, 2023; Sheng, Xuanmin, 2023). Також були проаналізовані інформаційні повідомлення, які формують комунікаційну площину російсько-української міждержавної війни з усіх дипломатичних, пропагандистських та політологічних кутів. Це дозволило створити цілісну картину перспективи досліджень в обраній сфері.

Мета статті – створення мисленнєвої моделі системи глобальної комунікації, які б сприяли конструктивному розв'язанню російсько-української міждержавної війни.

Завдання дослідження:

1. Провести аналіз комунікаційної площини, яка склалась у рамках взаємодії вчених, дипломатів та політиків у рамках російсько-української війни. 2. Використовуючи комунітаризм, визначити зміни у рівнях комунікації та перспективні вектори для досягнення глобального та локального миру. 3. Розкрити обриси нової світоглядної моделі, яка здатна вплинути на конструктивний розвиток діалогу для створення навколо України нового наднаціонального об'єднання, орієнтованого на прогресивний розвиток.

Методологія дослідження.

Задля досягнення поставленої мети та завдань у статті використовується комплексний підхід, сформований на методологічних доробках фахівців у галузі комунітаризму, утопізму та геополітичного конструювання (Habermas, 2022; Yermolenko 2022; Мартинов, 2023; Sheng,

Xuanmin, 2023). В основу проведених філософських пошуків покладено поняття комунікативна етика, комунікативна модель, комунікативна інтеракція, комунікаційний майданчик, гартленд. Це дозволило побудувати цілісну картину комунікативного простору російсько-української міждержавної війни та запропонувати перспективно-конструктивну модель розвитку подій.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Почнемо із засадничих меседжів «еліт», які поділили комунікативний простір між Заходом та Україною на дві частини та набули розголосу у інформаційному просторі. Влітку 2022 року група «німецьких інтелектуалів» (філософів, письменників, акторів та колишніх генералів), серед яких Крістоф Менке, Міхаель фон дер Шуленбург, Еріх Вад, Джулі Зе та інші, написала відкритого листа, де закликала наближати завершення російсько-української війни шляхом переговорів (Waffenstillstand jetzt, 2022). Таким чином, основним меседжем цього послання до широкої німецької громадськості, яка багато десятиліть поспіль виховувалась у дусі пацифізму, стало питання щодо доцільності військової підтримки та постачання зброї українській державі.

Посол України у Німеччині та Бразилії А. Мельник на це заявив: «Маєте піти до біса з вашими порадами. До побачення!» (Melnyk, 2022). В даному діалозі ми бачимо два прихованих інформаційних повідомлення. З боку німецької еліти – це небажання бути стороною конфлікту, яке прикрито пацифізмом. З боку українського дипломата – це спроба говорити з інтелігенцією мовою вулиці, щоб вплинути на її совість та Еґо.

В цілому, наявна невідповідність статусів суб'єктів цієї комунікації, яка доволі чітко ілюструє відірваність державних управлінців в Україні від національної інтелігенції. На сьогодні на «концептуальні статті» Курґіняна/Суркова/Караганова немає гідної відповіді, хоча, зрозуміло, що за спиною вищезазначених стоїть «умовний Дугін». Україна не надає гідної відповіді, бо за спиною Порошенка/Зеленського/Єрмака не стоять українські інтелектуали. Це дуже велика загроза у інформаційному просторі російсько-української війни.

Звернемо увагу на те, як формуються учасники комунікаційного процесу та їх погляд на світ. Спостереження за інформаційним та освітнім простором в Україні та світі дає змогу зробити висновок про наявність механізму формування

подібних світоглядної моделі у комунікаційній площині. Для її створення та реалізації науковець або концептуаліст в рамках відповідної наукової школи формує продукт – світоглядну концепцію, яка позиціонується як незадекларована ідеологія.

В якості інструментів просування цієї концепції використовуються три комунікаційні канали. По-перше, повна версія просування світоглядної моделі через систему освіти: ведеться підготовка політико-управлінської еліти, формування її світогляду. Як приклад, вплив вчених-концептуалістів у США в закладах «Ліги Плюща». На жаль, в Україні не існує системної підготовки національної еліти, тому що просто немає формалізованого запиту на її формування. Існуюча система освіти стає елітним за своєю недоступністю, але не стає елітарним за призначенням.

По-друге, «стисла» версія передбачає створення світоглядної моделі у «пересічного громадянина» через систему ЗМІ. Як приклад, вплив пропагандистського телебачення у росії, а також за її межами. По-третє, спрощена версія – це інсталяція світоглядної моделі через меми, карикатури та візуальні послання у цифрових ЗМІ, які подають «належний» погляд на події. Гарним зразком полегшеної версії світоглядного моделювання є обкладинки журналів *Economist* та *Wprost*. Зазначені канали формування учасників комунікацій можуть використовуватись як сумісно, так і окремо, якщо еліти роблять акцент тільки на одному адресаті своїх інформаційно-управлінських повідомлень.

Звернемо увагу на умовний діалог концептуалістів, який визначає розуміння війни сторонами та партнерами сторін. Описаний раніше лист інтелектуалів – це формальний прояв комплексної системи формування світоглядної моделі західного світу, її наріжний камінь. Проте і в цьому наріжному каміні є свій «концентратор зростання, тригер» – провідний системний концептуаліст Ю. Габермас.

У своїй гостьовій статті для «Зююддойче цайтунг» він описує проблемний вихід із російсько-української війни: «Потенціал ядерної загрози означає, що сторона, яка перебуває під загрозою, незалежно від того, має вона сама ядерну зброю чи ні, не може покласти край нестерпним руйнуванням, викликаним використанням військової сили, шляхом перемоги, але в кращому випадку шляхом компромісу, що зберігає обличчя обох сторін» (Habermas, 2022). Ці прояви асиметрії у вигляді «сила – слабкість», «раціональне – ірра-

ціональне», «нормативне – ненормативне», про які говорить Ю. Габермас, є ілюстрацією диспозиції нового комунікаційного конфлікту Сходу та Заходу, де замість права розумного перевагу має право сильного. Критичним проявом даного конфлікту є російсько-українська війна, яка проходить не тільки на полі боя, але й на комунікаційних майданчиках. Роль концептуалістів тут є системоутворюючою.

Треба пам'ятати, що навколо Ю. Габермаса формується друга хвиля Франкфуртської філософської школи, та відбувається розробка теорії комунікативної дії та комунікативної етики. Її смислова сутність – формування ідеальної демократії через діалог/спілкування задля досягнення компромісу. Як наслідок, на сьогодні, завдяки системі освіти та системі ЗМІ, концепція Ю. Габермаса стала домінуючою складовою світогляду німецького суспільства, яке є наявним центром Європейського союзу. Загрозливим виглядає те, що, по-перше, Україна подібних підходів до формування смислів немає, а по-друге, на Заході також немає розуміння, що демократія формується тут і зараз кожного разу, коли починається новий діалог. На жаль, це не обов'язково призводить до успіху, власне, до перемоги демократії.

Разом з тим, з боку України у діалог інтелектуалів все ж вступає А. Єрмоленко як провідник української комунікативної філософії на полі німецької преси: «24 лютого 2022 року Росія розпочала новий етап своєї війни – і новий етап європейської історії. «Ніколи знову», – гасло, з яким вся Європа, зокрема Німеччина, осмислювала свою історію після 1945 року, почало поступатись новому російському гаслу «можемо повторити» (Yermolenko, 2022). Автор доволі вдало порівнює два інформаційних повідомлення-лозунги, але у підсумку статті повертається до нової-старої моделі української фронтірної держави, яку і було взяло на знамена українською владою.

Звернемося до позиції наших опонентів у росії. Як приклад, думки С. Караганова. У інтерв'ю португальському кореспонденту Б. Масаесу він заявив, що його країна: «...не може дозволити собі «програти», тому потрібна якась перемога. І якщо є відчуття, що ми програємо війну, то я думаю, що є певна можливість ескалації. Ця війна є своєрідною проксі-війною між Заходом та рештою, як це було в історії, вершиною тут є майбутній світовий порядок» (Maçães, 2024). Тобто, опонент надсилає загрозливі інформаційні повідомлення на західні комунікаційні майданчики, а наші

партнери їх ігнорують та намагаються розширити культуру відміни на геополітичний простір, що на думку того ж Ю. Габермаса веде до трагедії.

Перейдемо до комунікаційної політики Китаю, який використовує виключно власні інформаційні майданчики, але не цурається англійської мови, щоб бути почутим. Комуністична партія Китаю на підтримку миру у світі та закінчення російсько-української війни виходить з комунікативною пропозицією «Глобальної спільноти спільного майбутнього» (Sheng, Xuanmin, 2023), основною ідеєю якої є пропозиція «поважаєте відмінність світоглядної моделі іншого учасника комунікацій», що звернена до країн Заходу. Складність сприйняття китайських повідомлень полягає у тому, що треба розуміти їх конотацію. А вона фіксує крихітність демократичної моделі світоустрою, яка натомість залежить від власної етики, тому що авторитарна модель не сахається нав'язування.

Методологічна похибка західної комунікативної філософії проявляється на рівні основних сутнісних позицій комунікативної теорії, а саме: в теорії розглядається система «демократичні комунікації». Натомість, у випадку «росія vs Захід + Україна», ми маємо справу з відносинами «Авторитарно-тоталітарна диктатура» vs «Демократія». У загальному випадку, проектно-системна мета демократичної моделі – це досягнення компромісу як результату діалогу. Проте, компроміс не можливий тоді, коли опонент не пропонує комунікативної інтеракції, а тільки свій нормативний монолог.

Безумовно відкриті системи є більш життєздатними за рахунок своєї адаптивності. Інформаційний глобалізм допускає, що система відкрита до «необмеженого наповнення новими суб'єктами», які поділяють основні засади раціональної етики.

Разом із цим, постає питання про те, якими етичними принципами наповнити цей комунікаційний майданчик. Змушені констатувати, що сьогодні світ блискавично поділяється на демократичний та автократичний комунікаційні майданчики. Виключно демократичну етику як інструмент загального благополуччя створити не вдалось.

В теорії комунікацій розглядаються неантагоністичні відносини. Визначається кількісно-якісне наповнення буття. В реалії – відносини антагоністичні. Даний антагонізм було закладено в класовій теорії походження держави, яку

з часом було розгорнуто назовні. Саме так СРСР будувала комунікацію зі світом раніше, а її спадкоємці, а, саме, росія, будують її зараз. Ці комунікації передбачають визначення буття або небуття тільки однієї з систем.

Нову, але дискурсивну модель комунікації було запропоновано у комюніке на установчому саміті миру в Швейцарії (Спільне комюніке про основи миру, 2024). По суті, в рамках європейської етики комунікацій була висунута колективна пропозиція у вигляді запрошення до «діалогу» з представниками авторитарної моделі взаємодії. Водночас, документ містив критику-заперечення сучасної ситуації, але на пропонує образу ідеального майбутнього та перспектив його досягнення.

Насправді, вирішальною складовою комунікації є її кінцевий продукт, що представляється як мета взаємодії, яка, потім, реалізується в реальність. Теорія комунікації передбачає, що система відмовилась від міфологічного мислення та перейшла на рівень аналітично-раціонального мислення. Проте, часи метамодерну повернули актуальність міфодизайну як основи світоглядної моделі суб'єкта комунікацій в інформаційному суспільстві. В своїх комунікаціях «господар країни-агресора, із своїм народом» спирається на синтетичний міф, який спотворює-узгоджує погляд на суперечливі етапи історії країни від початку до сьогодення. Водночас, Україна тридцять років шукала фундамент міфодизайну, відкидаючи по черзі етапи розвитку країни без критично-раціонального аналізу. На даний час – це спроба повернути модель української фронтірної держави як готовий підхід для розуміння сьогодення без врахування минулого, а також осмислення майбутнього.

Комунікативна філософія передбачає інтеракцію у вигляді рівноправних, суб'єкт-суб'єктних відносини. Наявна система міжнародної взаємодії, відображена в ООН, не відповідає цим вимогам, так як рівність прав суб'єктів міжнародної комунікації не тотожна їх можливостям. Як наслідок – криза та неефективність організації, яка екстраполюється на суспільно-державні утворення. Україна має можливість запропонувати світові систему на засадах комунікативної філософії, але за наслідками перемоги. Основою цього має бути по справжньому колективна безпека, яка сприятиме обґрунтуванню етичних норм суб'єкт-суб'єктних відносин на всіх рівнях.

У той же час, Україна не має ані стратегії перемоги, ані моделі післявоєнної «Великої України».

Інформаційний меседж поєднання античного Елізіуму з традиціями військової демократії та островом Хортиця не дав результату. Цей посил не зчитувався українським народом, навіть у паралелі «День захисника вітчизни – Покрова Божої Матері – День УПА». Проблема полягає у тому, що в українській суспільній свідомості існує однобічне уявлення про фронтірну держави як межу між цивілізацією та варварами. Ніхто не захоче жити у стані постійної війни з дикунами. Проте, фронтір – це і зв'язок між народами, транскордонна взаємодія, торгівля, політична співпраця та обмін досвідом (Конча, 2013). Українці мали успіх у цьому напрямку протягом багатьох століть.

У подібному конструюванні не варто забувати і про розбіжність між спробами сформувати світоглядну модель з реальністю в Україні, що розкрилось за наслідками військових дій. Бенефіціари цієї ситуації – це зовнішні та внутрішні олігархи, міжнародні та державні посадовці, які управляють соціальними процесами в умовах війни. Водночас, воювати та захищати батьківщину та всю Європу від варварів відправляють пересічних громадян, яких вони обібрали. Тобто, український народ фактично має двох ворогів на війні: афільована з українською державою олігархія, росія – держава-загарбник.

На жаль, в українському та світовому інформаційному просторі повністю відсутнє розуміння, що створений на початку 90-х років несправедливий розподіл державних багатств на пострадянському просторі сприяв соціально-політичній та економічній нестабільності протягом більш ніж 30 років, що стало плідним підґрунтям для початку та розгортання війни в Україні. Отже, образ результату війни та її перспектива на рівні суспільної свідомості значно різняться. В майбутньому цей дисонанс може мати негативний вплив процес відновлення нашої країни та стосунки з нашими партнерами.

Перейдемо до аналізу процесу та результату комунікаційної взаємодії. Щоб зрозуміти її сучасну специфіку необхідно виділити відкриту, тіншову та гібридну складові інформаційного простору. Відкрита складова передбачає тотожність форми та змісту інформаційного повідомлення. Тіншова складова взагалі обходить стороною формалізацію, а спілкування проходить через існуючих посередників. Так діють тіншові держави, олігархи та глибинний народ. Гібридна складова – це гра з формою та змістом інформаційного повідо-

влення, де цілі мають другорядне значення, а дії щодо їх реалізації непередбачувані та мінливі.

Дивлячись на комунікативне поле крізь призму російсько-української війни можна зробити висновок, що переможе та сторона, яка забезпечить відкритість, пропозиційність та раціональність щодо глобальних та державних змін. Тіншові суб'єкти комунікацій, незважаючи на їх впливовість, можуть тільки обтяжувати процес боротьби, так як домагають збереженню вже неактуального статус-кво.

Україні терміново потрібна власна конкурентоспроможна концепція, що передбачає зміну системи. В нагоді тут знову є комунікативна філософія, яка передбачає, що у кожній взаємодії має все ж бути кінцева мета. А. Єрмоленко зауважує: «Концепція консенсуально-дискурсивного обґрунтування норм і цінностей передбачає апеляцію до ідеальної комунікативної спільноти як контрфактичної щодо реальної комунікації, що трансцендентується з «того, чого ще немає», тобто з майбутнього» (Єрмоленко, 1999). Отже, потребуємо утопії як концептуально-ідеального образу майбутнього, який буде наповнено консенсусними нормами співіснування для комунікації під час та після війни.

Розбудова нової світоглядної моделі є складною справою, але однозначним є те, що цей процес має відбуватись на засадах комунітаризма, а його кінцевою метою має бути глобальна етика майбутнього. Комунікаційні процеси повинні мати і темпоральний характер. Публічні дискусії навколо минулого, теперішнього та майбутнього на основі загальнолюдських норм комунікації мають підготувати платформу для подальшого прогресивного світоглядного будівництва.

Україна може стати основою для нових гео-соціальних та геополітичних проєктів. Кожен проєкт як і кожен комунікаційний майданчик будується навколо головного героя – суб'єкта взаємодії. Глобальні та соціальній потрясіння останніх ста років говорять про те, що без врахування інтересів людини та суспільної спільноти обійтись не можливо.

Протягом багатьох років концептуалісти на території торгових шляхів від балтійського до чорного морів намагались будувати «вздовж» або «поперек», пропонуючи тій чи іншій країні стати містком між Сходом та Заходом. ГУ власній конструкторії відштовхнемось від геополітичних визначень: «Гартленд (осердя) – центральна частина політиї з повноцінно функціонуючими

інститутами та усталеними загальноприйнятими правилами для населення. Гінтерланд (внутрішня земля, запілля) – периферійна частина політії, проміжна між центром та фронтиром, на яку формально поширюються правила гартленду, але життя якої фактично зазнало фронтиризації» (Мартинів, 2023). Проте, потрібне не тільки перенесення України від запілля до осердя, це ще й орієнтир на філософію серця як основу для нової глобальної етики комунікації. Створення основи для місця, де людям комфортно жити, а також є мета для життя.

Маючи багато ресурсів та унікальний досвід суспільно-державної самоорганізації, Україна могла б стати основою для нового геополітичного та геосоціального проекту в Європі. Подібне наддержавне об'єднання високотехнологічних економік, взаємних безпеки та військового захисту може стати новою метою глобального співіснування. За таких умов об'єднана економічною, політичною та військовою мережею сукупність держав справжньої свободи стає базовою основою (стрижнем), нової світоглядної моделі, що формується на засадах наднаціональної етики комунікацій. З таким повідомлення можна вийти у діалог з глобальним світом для пошуку нового місця України у світі.

Висновки дослідження і перспективи подальших пошуків у даному напрямку. Таким чином, підбиваючи підсумки цих філософських пошуків, варто констатувати кризу моделі кому-

нікації, тому що досягти компромісу у наявних умовах боротьби «Демократія – Авторитаризм» неможливо. В рамках існуючого «діалогу» інтелектуалів чергуються компромісні та погрожуючі посили, які не вписуються в жодну комунікаційну площину. «Європа – Україна» та «росія-Китай» – це сторони конфлікту, які по-різному упаковують свої інформаційні посили в залежності від поставленої мети.

Україна потребує нової системи комунікації в середині країни з більш пропорційним розподілом «прибутків та збитків» між усіма верствами та класами населення незалежно від їх управлінського статусу та сучасного матеріального добробуту. Крім того, в нашій країні має бути відновлена освіта для еліти, яка б сприяла виробництву власної моделі буття народу та могла б пропонувати ці погляди назовні.

Основною для конструювання цільового комунікативного посилу має стати створення одного з осьових ареалів європейської цивілізації навколо України, який був би побудований на основі мережевої самоорганізації в сфері військово-політичної, економічної, культурної співпраці.

У перспективі дослідження можна виділити аналіз унікального українського досвіду, практики самоорганізації, цінних ресурсів та можливості для розбудови нового наддержавного об'єднання високотехнологічних економік та взаємного військового захисту за ініціативи України в лоні європейської цивілізації.

Список використаних джерел

- Єрмоленко, А. М. (1999). Комунікативна практична філософія: підручник. Київ : Лібра, 488 с.
- Конча, С. (2013). Місце України серед цивілізацій світу. *Українознавчий альманах*, (11), 95-103.
- Мартинів, А. (2023). Війна як фактор історичної трансформації фронтів. *Problems of World History*, (21), 7-18.
- Спільне комюніке про основи миру (Швейцарія, 15–16 червня 2024 року). URL: <https://www.president.gov.ua/news/spilne-komyunike-pro-osnovi-miru-91581>
- Habermas, J. (2022). Krieg und Empörung. *Süddeutsche Zeitung*, 28. April. URL: <https://www.sueddeutsche.de/projekte/artikel/kultur/das-dilemma-des-westens-juergen-habermas-zum-krieg-in-der-ukraine-e068321/?reduced=true>.
- Sheng Y, Xuanmin, Li. (2023). China releases a white paper on its proposals, actions on building «a global community of shared future». URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202309/1298963.shtml>
- Maçães, B. (2024). Russia cannot afford to lose, so we need a kind of a victory. URL: <https://www.newstatesman.com/world/europe/ukraine/2024/05/russia-cannot-afford-lose-need-victory-sergey-karaganov-what-putin-wants>
- Melnyk, A. (2022). Nicht schon wieder, що на pseudo-intellectual losers. URL: <https://x.com/MelnykAndrij/status/1542268368018972673?mx=2>
- Waffenstillstand jetzt! (2022). Die Verfasser dieses Appells fordern den Westen auf, den Ukraine-Krieg durch Verhandlungen zu beenden. Zu den Unterzeichnenden gehören Juli Zeh und Richard David Precht. URL: https://www.zeit.de/2022/27/ukraine-krieg-frieden-waffenstillstand?utm_referrer=https%3A%2F%2Ft.co%2F
- Yermolenko, A. (2022). Widerstand statt Verhandlung. URL: <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/debatten/der-ukrainische-philosoph-yermolenko-antwortet-habermas-18044530.html>

References

- Yermolenko, A. M. (1999). Communicative practical philosophy: a textbook. Kyiv: Libra, 488 p.
- Koncha, S. (2013). Ukraine's place among world civilizations. *Ukrainian Studies Almanac*, (11), 95-103.
- Martynov, A. (2023). War as a factor in the historical transformation of frontiers. *Problems of World History*, (21), 7-18.
- Joint Communiqué on the Foundations of Peace (Switzerland, 15-16 June 2024). URL: <https://www.president.gov.ua/news/spilne-komyunike-pro-osnovi-miru-91581>
- Habermas, J. (2022). Krieg und Empörung. *Süddeutsche Zeitung*, 28. April. URL: <https://www.sueddeutsche.de/projekte/artikel/kultur/das-dilemma-des-westens-juergen-habermas-zum-krieg-in-der-ukraine-e068321/?reduced=true>.
- Sheng Y, Xuanmin, Li. (2023). China releases a white paper on its proposals, actions on building «a global community of shared future». URL: <https://www.globaltimes.cn/page/202309/1298963.shtml>
- Maçães, B. (2024). Russia cannot afford to lose, so we need a kind of a victory. URL: <https://www.newstatesman.com/world/europe/ukraine/2024/05/russia-cannot-afford-lose-need-victory-sergey-karaganov-what-putin-wants>
- Melnyk, A. (2022). Nicht schon wieder, що на pseudo-intelectual losers. URL: <https://x.com/MelnykAndrij/status/1542268368018972673?mx=2>
- Waffenstillstand jetzt! (2022). Die Verfasser dieses Appells fordern den Westen auf, den Ukraine-Krieg durch Verhandlungen zu beenden. Zu den Unterzeichnenden gehören Juli Zeh und Richard David Precht. URL: https://www.zeit.de/2022/27/ukraine-krieg-frieden-waffenstillstand?utm_referrer=https%3A%2F%2Ft.co%2F
- Yermolenko, A. (2022). Widerstand statt Verhandlung. URL: <https://www.faz.net/aktuell/feuilleton/debatten/der-ukrainische-philosoph-yermolenko-antwortet-habermas-18044530.html>

VLADIMIR, GLAZUNOV – Doctor of Philosophical Sciences,
Assistant Professor, Professor of Department of Philosophy,
Public Administration and Social Work of Zaporizhzhia National University (Zaporizhzhia, Ukraine)
E-mail: glazunovzp@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0426-3230>

OLEH, MASIUK – Doctor of Philosophical Sciences,
Assistant Professor, Professor of Department of Philosophy,
Public Administration and Social Work of Zaporizhzhia National University (Zaporizhzhia, Ukraine).
E-mail: olegpm16@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3853-5863>

OLEKSANDR, KRASNOKUTSKYI – Doctor of Philosophical Sciences,
Assistant Professor, Professor of Department of Philosophy,
Public Administration and Social Work of Zaporizhzhia National University (Zaporizhzhia, Ukraine)
E-mail: olvolkras@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7818-2284>

RUSSIAN-UKRAINIAN INTERSTATE WAR: PHILOSOPHICAL AND COMMUNICATIVE CONTEXT

Abstract

The article considered the global and local levels of the communication process, which changed after the start of the Russian-Ukrainian war. The authors of the article analyzed the public discussion of philosophers, political scientists and civil servants from Germany, Ukraine, China and Russia, determining the transition from a compromise based on the existing worldview model to the ultimate directions of modeling the future. The purpose of our article is to create a thinking model of the global communications system that would contribute to a constructive resolution of the Russian-Ukrainian interstate war. The use of the selected methodological base led the researchers to the opinion: in the metamodern type societies, the worldview models determine the practical activity of a person and society. Conceptualists and «elite – people» communication channels are necessary for their functioning. The study recorded the crisis of the existing model of communications, because a compromise between democracy and authoritarianism is not possible in any way in the existing coordinate system. The material of the article contains the structure of the communication plane, which contains shadow, open and global levels, through which compromising and threatening messages are alternately exchanged to resolve the Russian-Ukrainian conflict. In our opinion, in order to win, Ukraine must move to an open level

of communications in order to establish a dialogue between different layers of society in the middle of the country, as well as to become more understandable for the European community. According to our conclusions, Ukraine needs an open and balanced system of communications, the basis of which should be the training of internally oriented elite capable of constructive communication interaction with the people in order to build integral public-state relations. The authors of the study prove the necessity of creating a network system of communications – the Ukrainian heartland. It should become the basis for a new supranational association. It should be comfortable for people to live in. This association gives them a potential purpose in life – the development of a high-tech economy and effective collective defense. According to the authors of the study, Ukraine itself is potentially one of the basic centers of European civilization. Our country is able to offer a new supranational ethics of communications based on the achievements of Ukrainian philosophy. The creation of such a communication message and the foundations of a worldview model should become a perspective for research in this field.

Key words: Russian-Ukrainian war, communicative interactions, compromise, worldview model, frontier, heartland.

© The Authors(s) 2024

This is an open access article under

The Creative Commons CC BY license

Received date 15.06.2024

Accepted date 25.06.2024

Published date 25.07.2024

How to cite: Володимир, Глазунов, Олег, Масюк, Олександр, Краснокутський. Російсько-українська міждержавна війна: філософсько-комунікативний контекст. Humanities studies: Collection of Scientific Papers / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house “Helvetica”, 2024. 20 (97). P. 31–38.

doi: <https://doi.org/10.32782/hst-2024-20-97-03>